

DOĞU CEPHESİ

- ✓ Bu cephede **Ermenilerle** mücadele edilmiştir.

Kurtuluş Savaşı Öncesi Ermeni Sorunu

- ✓ 19. yy. sonralarından itibaren Rusya ve İngiltere, Ermenileri kışkırtıyordu.
- ✓ **Taşnak ve Hınçak Cemi-yetlerini** kuran Ermeniler isyan çıkarmışlardı.
- ✓ I. Dünya Savaşı sırasında Rusya ile anlaşılan Ermeniler Türkleri katletmeye başladılar. Bunun üzerine Osmanlı Devleti **Sevk ve İskân Kanunu** çıkartarak Ermenileri daha güvenli yerlere göç ettirdi.
- ✓ Doğu Cephesi genel olarak Doğu Anadolu Bölgesi'ni kapsar.

Kurtuluş Savaşı Dönemi Ermeni Sorunu

- ✓ Doğu Anadolu'da Ermeni devleti kurmak isteyen Ermenilerle TBMM arasında yapılan savaşı TBMM kazandı. Gümrü Antlaşması imzalandı.
3 Aralık 1920 Gümrü Antlaşması'na göre, (TBMM - Ermenistan)
- ✓ Sınır, Aras Nehri ile Çıldır Gölü hattı olacak.
- ✓ Ermenistan, Doğu Anadolu'daki iddialarından vazgeçecek.
- ✓ Ermenistan Türkiye'ye karşı düşmanca harekette bulunmayacak.

Önemi

- ✓ TBMM'nin ilk askerî ve siyasi başarısıdır.
- ✓ Misakımillîyî tanıyan ilk devlet Ermenistan'dır.
- ✓ Doğu Cephesi büyük ölçüde kapandı.
- ✓ Ermeni Sorunu sona erdi.

KURTULUŞ SAVAŞI**GÜNEY CEPHESİ**

- ✓ Bu cephede **Fransızlar ve Ermenilerle** mücadele edildi.
- ✓ İngiltere Antep, Urfa, Maraş, Hatay, Mersin ve Osmaniye'yi Fransa'ya devretti.
- ✓ İşgallere karşı ilk direniş **Hatay Dört Yol**'da oldu.
- ✓ Bölgede Ermenilerin yaptığı katliamlara Türk halkı sessiz kalmadı.
- ✓ Maraş'ta **Sütçü İmam**, Urfa'da **Ali Saip Ursavaş**, Antep'te **Şahin Bey** önderliğinde düşmanla mücadele edildi.
- ✓ Bu cephede Kuvayimillîye birlikleri mücadele etmiştir.
- ✓ Uzun mücadeleler sonunda Fransa'yla yapılan **Ankara Antlaşması** ile düşman bölgeyi terk etti.
- ✓ TBMM tarafından Antep'e 1921 yılında "Gazi", Maraş'a 1923 yılında "Kahraman", Urfa'ya 1924 yılında "Şanlı" unvanları verildi.
- ✓ Güney bölgelerimizi işgal eden **İtalya** Türklerle silahlı mücadeleye girmede.
- ✓ İtalyanlar **II. İnönü Savaşı** sonrası işgal ettikleri yerleri boşaltmaya başladı. Sakarya Savaşı'ndan sonra tamamen çekildi.

- ✓ 724 şiir arasında Mehmet Âkif Ersoy'un şiiri "**İstiklal Marşı**" olarak seçildi.

BATI CEPHESİ

- ✓ Bu cephe İzmir'in işgalinden hemen sonra kurulmuştur. Yunanlılarla mücadele edilmiştir.
- ✓ Başlangıçta Kuvayimillîye birlikleriyle mücadele edildi. İstenilen başarı elde edilemeyince düzenli orduya geçildi.

I. İnönü Savaşı (6 - 11 Ocak 1921)

- ✓ Yunan taarruzu karşısında güçlü bir savunma yapan İsmet Paşa komutasındaki Türk ordusu başarılı oldu.
- ✓ Düzenli ordunun ilk başarısıdır.

Ulusal Sonuçları

İsmet Paşa generalliğe getirildi. 1921 Anayasası kabul edildi.

Uluslararası Sonuçları**a) Londra Konferansı (23 Şubat - 12 Mart 1921)**

- ✓ Konferansa İtilaf Devletleri, hem TBMM'yi hem de İstanbul Hükûmetini çağırarak Türk tarafı arasındaki görüş ayrılığından yararlanmak istedi.
- ✓ TBMM'nin amacı barışçıl şekilde dünyaya Misakımillî'yi tanıtmaktı.
- ✓ İtilaf Devletleri Sevr'i kabul ettirmeye çalıştı.
- ✓ Konferansta sonuç alınamadı. İtilaf Devletleri TBMM'yi resmen tanıdı.

b) Türk - Afgan Dostluk Antlaşması (1 Mart 1921)

- ✓ Afganistan'la TBMM arasında dostluk antlaşması imzalandı.
- ✓ TBMM'yi tanıyan ilk Müslüman ülke Afganistan'dır.

c) Moskova Antlaşması (16 Mart 1921)

- ✓ SSCB ile TBMM arasında imzalandı. İki tarafın ortak düşman karşısında olması antlaşmanın imzalanmasında etkili olmuştur.

Önemli Maddeleri

- ✓ Birinin tanımadığı antlaşmayı diğeri de tanımayacaktır.
- * Uluslararası alanda birlikte hareket edilecektir.
- ✓ Osmanlı ile Çarlık Rusya arasındaki antlaşmalar geçersiz sayılacaktır.
- * İki devlette rejim değişikliği oldu.
- * Batum Gürcistan'da kalacak.
- * Batum'un Gürcistan'a verilmesi Misakımillî'den verilen ilk tavizdir.
- ✓ Doğu sınırımız çizilmiştir.

II. İnönü Savaşı (23 Mart - 1 Nisan 1921)

- ✓ Yunan taarruzu, Türk ordusu karşısında başarılı olamadı.
- Sonuçları:**
- ✓ Halkın TBMM'ye olan güveni arttı.
 - ✓ İtalya Anadolu'yu boşaltmaya başladı.
 - ✓ Mustafa Kemal Paşa, İsmet Paşa'ya tebrik telgrafi gönderdi.

Tekalif-i Milliye Emirleri

- ✓ TBMM üç aylık bir süre için Meclisin tüm yetkilerini Mustafa Kemal Paşa'ya verdi.
- ✓ Mustafa Kemal Paşa ordunun ihtiyaçlarını karşılayabilmek için bu emirleri yayımladı.

Sakarya Meydan Savaşı

- ✓ Yunan taarruzu ile başlayan savaşta "topyekûn savaş" taktiği uygulanmıştır.

Sonuçları:

- ✓ Yunan kuvvetleri çekilirken Türk ordusu saldırıya geçti.
- ✓ 1683'ten beri devam eden Türk geri çekilmesi sona erdi.
- ✓ Mustafa Kemal Paşa'ya "Gazi" unvanı ve "Mareşallik" rütbesi verildi.

a) Kars Antlaşması (13 Ekim 1921)

- ✓ Kafkas cumhuriyetleri ile yapılmıştır.
- ✓ Doğu sınırımız kesinlik kazanmıştır.

b) Ankara Antlaşması (20 Ekim 1921)

- ✓ TBMM ile Fransa arasında imzalandı.
- ✓ Fransa, Hatay hariç işgal ettiği yerlerden çekilecekti.

Sonuçları:

- ✓ TBMM'yi tanıyan ilk itilaf devleti Fransa'dır.
- ✓ Hatay, Misakımillî'den verilen ikinci tavizdir.

Büyük Taarruz

- ✓ Taarruz için gerekli hazırlıklar yapıldıktan sonra Türk taarruzu karşısında Yunan ordusu geri çekildi. Mustafa Kemal'in ileri emri ile düşman Anadolu'dan atıldı. Silahlı mücadele sona erdi.

Mudanya Ateşkes Antlaşması (11 Ekim 1922)

Mudanya Antlaşması'na göre:		Önemi
✓ İngiltere, sömürgelerinden yardım almaması ve müttefiklerinin kendisini yalnız bırakması üzerine TBMM'ye ateşkes teklifinde bulundu.	✓ Türk-Yunan savaşı sona erecek.	✓ Askerî başarı diplomatik başarıyı da beraberinde getirmiştir.
	✓ Yunanistan on beş gün içinde Doğu Trakya'yı boşaltacak.	✓ Doğu Trakya savaş yapılmadan alınmıştır.
	✓ Ateşkes imzalandıktan sonra İstanbul ve Boğazlar TBMM'ye bırakılacaktı.	✓ İstanbul'un TBMM'ye bırakılmasıyla Osmanlı Devleti yok sayılmıştır.

Lozan Barış Antlaşması (24 Temmuz 1923)

Sonuçları	
✓ Lozan'a gönderilen heyetten devletlerin eşitliğinin gözetilmesi istendi.	✓ Askerî zaferler siyasi zaferlerle sonuçlandı.
Maddeleri	
✓ Sınırlar; Hatay, Musul, Batum hariç Misakımillî'ye göre çizildi.	✓ Osmanlı'dan kalma pek çok sorun çözüldü.
✓ Azınlıklar, savaş tazminatı, dış borçlar, yabancı okullar ve patrikhane sorunu istenilen şekilde çözüldü.	✓ Sömürge altında olan devletlere ışık olmuştur.
✓ Boğazlar, Hatay ve nüfus mübadelesi konuları Lozan sonrası çözüldü.	✓ Sınırlar, Boğazlar, İstanbul'un durumu kapitülasyonlar ve azınlıkların durumu Sevr Antlaşması'nın şartlarına göre lehimize çevrilmiştir.